

FACTORS AFFECTING WORK EFFICIENCY OF REGULAR PUBLIC HEALTH VOLUNTEERS. VILLAGE HEALTH VOLUNTEERS: CASE STUDY OF KRASOM SUBDISTRICT, TAKUA THUNG DISTRICT, PHANG NGA PROVINCE

Chattawat NA TAKUATHUNG^{1*} and Suthinee MONGKOL¹

1 Graduate College of Management, Sripatum University, Thailand; Chattawat1479@gmail.com
(Corresponding Author)

ARTICLE HISTORY

Received: 14 June 2024

Revised: 28 June 2024

Published: 12 July 2024

ABSTRACT

The objectives of this research are: 1) To study the level of public health performance of village health volunteers (MCO) 2) To study factors related to operations that affect the efficiency of public health operations of village health volunteers. In the area, Krasom Subdistrict, Takua Thung District Phang Nga Province The sample was 100 MCOs, statistics used, percentage, mean, standard deviation. Multiple Regression Analysis The results of the study showed that the personal factor is female, aged 41-50 years, marital status, occupation, farmer/general contractor. Average monthly income 10,001-15,000 baht Factors related to the performance of village health volunteers It was found that the success aspect of work It has the highest average performance of public health volunteers in villages. Timeline It has the largest average. Hypothesis analysis results There was a statistically significant difference in gender personal factors at 0.05, age, marital status, occupation, average income. It is no different. Operational related factors affect the performance of public health practices of village health volunteers. In the area, Krasom Subdistrict, Takua Thung District Phang Nga Province There was a statistically significant difference at the level of 0.05.

Keywords: Work Performance, Efficiency, Community Health Volunteers

CITATION INFORMATION: Na Takuathung, C., & Mongkol, S. (2024). Factors Affecting Work Efficiency of Regular Public Health Volunteers. Village Health Volunteers: Case Study of Krasom Subdistrict, Takua Thung District, Phang Nga Province. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 2(7), 28

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.): กรณีศึกษา ตำบลกระโสม อำเภอดงหลวง จังหวัดพิจิตร

ฉัตรวิชัย วัฒนศิริ* และ สุทธิณี มงคล*

1 วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม; Chattawat1479@gmail.com (ผู้ประพันธ์
บรรณกิจ)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในเขตพื้นที่ ตำบลกระโสม อำเภอดงหลวง จังหวัดพิจิตร กลุ่มตัวอย่างคือ อสม. จำนวน 100 คน สถิติที่ใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลเพศหญิง มีอายุ 41-50 ปี มีสถานภาพ สมรส มีอาชีพ เกษตรกร/รับจ้างทั่วไป รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-15,000 บาท ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน พบว่า ด้านความสำเร็จในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยที่มากที่สุด ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ด้านระยะเวลา มีค่าเฉลี่ยที่มากที่สุด ผลการวิเคราะห์สมมติฐาน ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 อายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้เฉลี่ย ไม่แตกต่างกัน ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานมีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในเขตพื้นที่ ตำบลกระโสม อำเภอดงหลวง จังหวัดพิจิตร มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การปฏิบัติงาน, ประสิทธิภาพ, อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

ข้อมูลการอ้างอิง: ฉัตรวิชัย วัฒนศิริ และ สุทธิณี มงคล. (2567). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.): กรณีศึกษา ตำบลกระโสม อำเภอดงหลวง จังหวัดพิจิตร. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 2(7), 28

บทนำ

กระทรวงสาธารณสุขได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2560-2579 ระยะเวลา 20 ปี (ด้านสาธารณสุข) ตามนโยบายของรัฐบาลที่จะนำประเทศไทยก้าวสู่ Thailand 4.0 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) เพื่อรองรับอนาคตที่มีความเป็นสังคมเมือง สังคม ผู้สูงอายุ การเชื่อมต่อการค้าการลงทุน การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และความก้าวหน้าทาง เทคโนโลยีและความเหลื่อมล้ำของระบบสุขภาพ โดยกำหนดแผนยุทธศาสตร์ เป็น 4 ระยะ ช่วงละ 5 ปี (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, 2559) ซึ่งเมื่อมีสังคมของผู้สูงอายุมากขึ้น การดูแลย่อมมีมากขึ้นเช่นกัน ลูกหลานบ้างครัวเรือนไม่สามารถดูแลผู้สูงอายุได้จึงได้ทำการฝากให้กับกลุ่มอาสาสมัครดูแลให้ เรียกอีกอย่างคือ อสม.

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หรือ อสม. ที่มีชื่อเรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า Village Health Volunteer (VHV) เป็นตัวแทนของประชาชนที่ได้รับการคัดเลือกจากในแต่ละหมู่บ้านแล้วเข้ารับการอบรมตามหลักสูตรที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด อสม. ก่อเกิดจากนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขที่ได้นำเอาการสาธารณสุขมูลฐาน (สสม.) ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ.2520-2524) โดยให้อสม. มีบทบาทหน้าที่สำคัญในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขอนามัย (Change Agents) พัฒนางานด้านสาธารณสุขมูลฐานครอบคลุมทั่วประเทศ มุ่งเน้นให้ชุมชนร่วมกันแก้ไขปัญหาสาธารณสุขของชุมชนเอง บทบาทหน้าที่หลักของ อสม. ประกอบด้วย การดูแลรักษาพยาบาลเบื้องต้น ส่งเสริมให้ประชาชนดูแลสุขภาพรวมทั้งป้องกันโรค ลดการเจ็บป่วย ถ่ายทอดความรู้ด้านการสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน สำรวจและรวบรวมข้อมูลบริหารจัดการด้านสาธารณสุขของชุมชน

ในพื้นที่ตำบลกระโสม อำเภอดงหลวง จังหวัดพิจิตร เป็นพื้นที่ที่ดำเนินการสาธารณสุขมูลฐานมาอย่างต่อเนื่อง โดยมีจำนวน อสม. ที่ให้บริการอยู่จำนวน 125 คน (ระบบสารสนเทศงานสุขภาพภาคประชาชน กระทรวงสาธารณสุข, 2566) ณ ปัจจุบันสถานการณ์โรคระบาดได้ลดลง แต่ก็ยังมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและบริการที่เพิ่มขึ้นมาในช่วงโรคระบาดยังต้องบริการอยู่เหมือนเดิม เพื่อคุณภาพชีวิตและสุขภาพของประชาชน ในขณะเดียวกันทำให้เกิดผลกระทบต่องสม. ด้วยเช่นกัน ทั้งการปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่การให้บริการที่เพิ่มมากขึ้นพร้อมกับการดำรงชีวิตประจำวัน ที่ต้องทำงานของตนเองควบคู่ไปด้วย ซึ่งมีผลเชื่อมโยงไปถึงคุณภาพในการให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) : กรณีศึกษา ตำบลกระโสม อำเภอดงหลวง จังหวัดพิจิตร เพื่อที่จะได้นำผลการวิจัยไปพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้เกี่ยวกับอาสาสมัครในหมู่บ้านที่มีความต้องการอย่างไรในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังทำให้นักวิจัยรุ่นต่อไปสามารถนำผลที่ได้จากงานวิจัยในครั้งนี้ไปปรับปรุงต่อไป

การทบทวนวรรณกรรม

มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายของ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานไว้ในหลากหลายทัศนคติ ความคิดเห็น ซึ่งผู้วิจัยสามารถนำมาเสนอ ได้ ดังนี้

เจษฎา ภาติ และคณะ (2566) ได้ให้ความหมายประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในการทำงานไว้ว่า เป็นประสิทธิภาพการปฏิบัติงานเป็นปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธกับงานโดยตรง เป็นปัจจัยที่เป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการทำงาน ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ทำให้บุคคลใช้ความพยายามที่จะทำให้ได้ผลงานและปฏิบัติงานด้วยความพึงพอใจ และปัจจัยค่าจูงหรือปัจจัยสุขอนามัย เป็นปัจจัยที่ป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พึงพอใจในงาน บุคคลจะไม่พึงพอใจและไม่มีความสุขในการทำงาน ถ้าไม่ได้รับการตอบสนองจากปัจจัยเหล่านี้ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของงาน

ณัฐกร มั่นจิตต์ (2563) ได้ให้ความหมายประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในการทำงานไว้ว่า สภาวะทางจิตใจที่มีแนวโน้มในการพัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการรับผิดชอบของงานที่ได้รับมอบหมายมีหน้าที่การทำงานที่แตกต่างกันไปจนสามารถทำงานจนสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้

ศุภานัน พุฒตาล (2562) ได้ให้ความหมายประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในการทำงานไว้ว่า แรงกระตุ้นหรือสิ่งโน้มน้าวให้บุคคลมีความกระตือรือร้น มุ่งมั่นตั้งใจ ทุ่มเทและอุทิศตนในการทำงาน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความประสงค์ที่ได้ตั้งไว้

จากข้อความข้างต้นผู้วิจัย สามารถสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน หมายถึง กระบวนการที่มีการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพให้บุคคลนั้นเกิดมาจากความมานะ ความเพียรพยายาม ที่จะมีการตอบสนองต่อความต้องการบางประการที่สามารถทำให้บรรลุผลสำเร็จได้ดังตามที่ได้ตั้งไว้และมีการคาดหวังไว้

จิตติมา อัครติพงษ์ (2566) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิภาพการทำงานในองค์กรเป็นหัวใจสำคัญในการนำองค์กรไปสู่การบรรลุความสำเร็จในการดำเนินงาน องค์กรจะมีผลผลิตเป็นที่น่าพอใจและสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าและบุคลากรองค์กร ต้องมีองค์ประกอบการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานที่สำคัญ ประกอบด้วย สิ่งแวดล้อมนอกองค์กร สิ่งแวดล้อมในองค์กร และปัจจัยขององค์กร

อรรถชัย ณ ภิบาล (2566) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผลการทำงานของพนักงานในองค์กรซึ่งปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ โดยมีส่วนร่วมกันสร้างความสมัคคีรสมานสามัคคีในองค์กร ทำงานอย่างมีระเบียบแบบแผน ตามกฎเกณฑ์ในองค์กร ส่งผลให้ งานเสร็จทันเวลาที่กำหนด ถูกต้อง มีคุณภาพตรงตามความต้องการขององค์กรและเป็นที่ยอมรับขององค์กรภายนอก และงบประมาณต่ำสุด

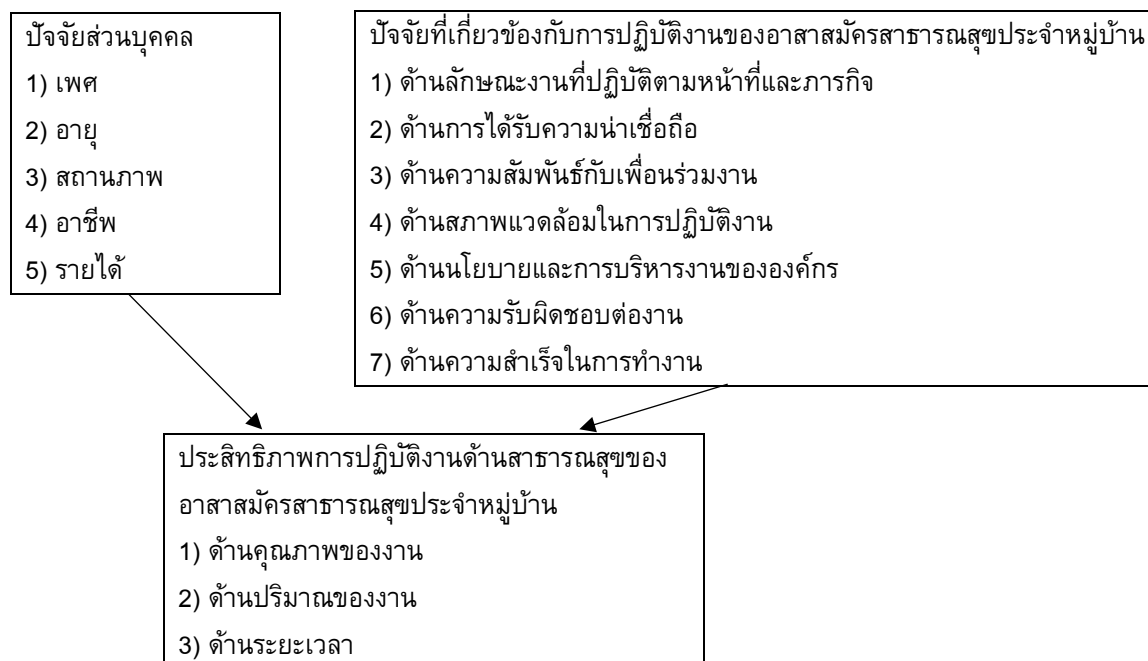
อัครเดช ไม้จันทร์ (2560) ได้ให้ความหมายไว้ว่า บุคคลที่ตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถใช้กลวิธีหรือเทคนิคการทำงานที่จะสร้าง ผลงานได้มากเป็นผลงานที่มีคุณภาพเป็นที่น่าพอใจ โดยสิ้นเปลืองทุนค่าใช้จ่าย พลังงาน และเวลาน้อย ซึ่งประสิทธิภาพการทำงานประกอบด้วย การบรรลุเป้าหมายผลสำเร็จ การจัดหาปัจจัยทรัพยากร และมีการกระบวนการปฏิบัติงานที่ดี

จากแนวคิดทฤษฎีดังกล่าวผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานเป็นผลการปฏิบัติงานที่เกิดจากการทำงานที่ถูกต้องรวดเร็ว และได้ปริมาณของงานที่มีคุณภาพ มีจำนวนผลผลิตที่ตรงตามเป้าหมาย นอกจากนี้ยังต้องใช้ทรัพยากรทั้งคนและอุปกรณ์สถานที่ได้อย่างเหมาะสม มีความรู้ความเข้าใจ เพื่อเพิ่มคุณค่าให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งมีการนำเทคนิคต่าง ๆ เข้ามาใช้เพื่อช่วยลดขั้นตอนการทำงานลง เกิดความสะดวกมากขึ้น งานต่าง ๆ สามารถเสร็จได้ทัน ตามกำหนดเวลาที่วางไว้ก่อให้เกิดความพึงพอใจต่อผู้รับบริการหรือหัวหน้างาน และเกิดการสูญเสียทรัพยากรน้อยที่สุด ซึ่งถ้าผลการปฏิบัติงานดีก็ถือว่า มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสูง ถ้าผลการปฏิบัติงานไม่ดีก็ถือว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่ำ จากคำนิยามข้างต้น ทางผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นเกี่ยวกับประสิทธิภาพที่เกี่ยวข้องกับปริมาณงานที่มีคุณภาพเป็นส่วนสำคัญของงานวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

- 1) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในเขตพื้นที่ ตำบลกระโสม อำเภอดงหลวง จังหวัดพิจิตร ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้าน เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้ แตกต่างกัน จะมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขที่แตกต่างกัน
- 2) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในเขตพื้นที่ ตำบลกระโสม อำเภอดงหลวง จังหวัดพิจิตร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามการประเมินปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) : กรณีศึกษาตำบลกระโสม อำเภอดงหลวง จังหวัดพิจิตร โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้ โดยเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (check list)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน มีทั้งหมด 7 ด้าน คือ 1) ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติตามหน้าที่และภารกิจ 2) ด้านการได้รับความน่าเชื่อถือ 3) ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน 4) ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน 5) ด้านนโยบายและการบริหารงานขององค์กร 6) ด้านความรับผิดชอบต่องาน 7) ด้านความสำเร็จในการทำงาน จำนวน 22 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน มีทั้งหมด 3 ด้าน คือ 1) ด้านคุณภาพของงาน 2) ด้านปริมาณของงาน 3) ด้านระยะเวลา จำนวน 9 ข้อ โดยคำถามตอนที่ 2 และ 3 ใช้ระดับการวัดข้อมูลแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

1) ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2) ข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ได้แก่ ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติตามหน้าที่และภารกิจ ด้านการได้รับความน่าเชื่อถือ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ด้านนโยบายและการบริหารงานขององค์กร ด้านความรับผิดชอบต่องาน ด้านความสำเร็จในการทำงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3) ข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพของงาน ด้านปริมาณของงาน ด้านระยะเวลา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4) การวิเคราะห์เชิงอนุมาน (Inferential Statistics Analysis) เป็นสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง 2 กลุ่มตัวอย่างขึ้นไป เพื่อทดสอบสมมติฐานในส่วนของปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งเป็นการวัดข้อมูลแบบประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale) และประเภทเรียงลำดับ (Ordinal Scale) กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุข ที่แตกต่างกันซึ่งเป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทมาตรวัดอันตรภาคหรือช่วง (Interval) โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าความแปรปรวนของข้อมูล One-Way ANOVA และวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในเขตพื้นที่ ตำบลกระโสม อำเภอดงหลวง จังหวัดพิจิตร

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 41-50 ปี มีสถานภาพ สมรส มีอาชีพ เกษตรกร/รับจ้างทั่วไป รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-15,000 บาท ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

จากผลการศึกษา พบว่า แรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานร้านอาหารญี่ปุ่นระดับกลาง ในห้างสรรพสินค้า โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความสำเร็จในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยที่มากที่สุด รองลงมา ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านการได้รับความน่าเชื่อถือ ด้านนโยบายและการบริหารงานขององค์กร ด้านความรับผิดชอบต่องาน และด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติตามหน้าที่และภารกิจ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มีผลการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

- 1) ด้านความสำเร็จในการทำงาน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ท่านสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ และมีการพัฒนาปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยที่มากที่สุด รองลงมา ท่านสามารถกำหนดเป้าหมายและวางแผนวิธีการทำงานให้สำเร็จด้วยตนเอง และ งานที่ท่านได้รับมอบหมายประสบความสำเร็จตามที่คาดหวัง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด
- 2) ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พื้นที่ในการปฏิบัติงานมีอุณหภูมิที่เหมาะสม ไม่ร้อนหรือหนาวจนเกินไป ไม่มีสารเคมีที่เป็นอันตรายต่อร่างกาย หรือสารปนเปื้อนในอากาศ มีค่าเฉลี่ยที่มากที่สุด รองลงมา อุปกรณ์ เครื่องมือ ที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงานมีความเหมาะสมเพียงพอ และสถานที่ทำงานมีความเป็นสัดส่วน สะอาด สบายต่อการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด
- 3) ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บุคลากรในหน่วยงานมีความเคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีค่าเฉลี่ยที่มากที่สุด รองลงมา ท่านได้รับความร่วมมือในการทำงานจากเพื่อนร่วมงาน ท่านได้รับคำปรึกษาจากผู้บังคับบัญชา เมื่อมีปัญหาในการทำงาน และท่านสามารถเข้ากับเพื่อนร่วมงานได้เป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด
- 4) ด้านการได้รับความน่าเชื่อถือ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานเชื่อมั่นในความรู้ ความสามารถของท่าน มีค่าเฉลี่ยที่มากที่สุด รองลงมา ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน ยกย่องชมเชยเมื่อท่านปฏิบัติงานจนประสบความสำเร็จ และผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของท่าน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

5) ด้านนโยบายและการบริหารงานขององค์กร อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ท่านมีโอกาสได้ร่วมแสดงความคิดเห็นและการกำหนดเป้าหมายและนโยบาย มีค่าเฉลี่ยที่มากที่สุด รองลงมา หน่วยงานของท่านให้การสนับสนุนและส่งเสริมบุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงานดีและมีประสิทธิภาพ และนโยบายที่กำหนดมีความชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

6) ด้านความรับผิดชอบต่องาน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ท่านมีอิสระในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบให้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ มีค่าเฉลี่ยที่มากที่สุด รองลงมา ท่านปฏิบัติงานได้สำเร็จตามเวลาที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย และงานที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบมีความสอดคล้องกับหน้าที่ของท่าน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

7) ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติตามหน้าที่และภารกิจ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า งานที่ท่านปฏิบัติอยู่เป็นงานที่ท้าทายความสามารถ และใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยที่มากที่สุด รองลงมา งานที่ท่านปฏิบัติในหน้าที่ต้องอาศัยเทคนิคและความรู้ที่ทันสมัยในการปฏิบัติงาน และท่านได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานตามความรู้ความสามารถ และความถนัดของตนเอง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

จากผลการศึกษา พบว่า แรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) :กรณีศึกษา ตำบลกระโสม อำเภอดงหลวง จังหวัดพิจิตร โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านระยะเวลา มีค่าเฉลี่ยที่มากที่สุด รองลงมา ด้านปริมาณของงาน และด้านคุณภาพงาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มีผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1) ด้านระยะเวลา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การปฏิบัติงานของท่านมีการแบ่งเวลาอย่างชัดเจนเพื่อให้งานประสบความสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยที่มากที่สุด รองลงมา ท่านมีการพัฒนาวิทยาการใหม่ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้สะดวก และมีความรวดเร็วขึ้น และ ท่านมีความตรงต่อเวลาและรักษาเวลาในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2) ด้านปริมาณงาน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า งานที่ท่านปฏิบัติมีปริมาณที่เหมาะสมและสามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีค่าเฉลี่ยที่มากที่สุด รองลงมา ท่านมีการจัดลำดับความสำคัญของปริมาณงานเพื่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน และท่านปฏิบัติงานได้สำเร็จตามปริมาณงานที่ได้รับมอบหมาย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

3) ด้านคุณภาพของงาน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ท่านปฏิบัติงานได้สำเร็จอย่างมีคุณภาพและถูกต้องตามระเบียบหลักเกณฑ์ มีค่าเฉลี่ยที่มากที่สุด รองลงมา ท่านปฏิบัติงานได้สำเร็จตามเกณฑ์คุณภาพที่หน่วยงานคาดหวัง และท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานที่ท่านทำเป็นอย่างดีทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์สมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในเขตพื้นที่ ตำบลกระโสม อำเภอดงหลวง จังหวัดพิจิตร ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้าน เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้ แตกต่างกัน จะมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุข ที่แตกต่างกัน จากผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนอายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้เฉลี่ย ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในเขตพื้นที่ ตำบลกระโสม อำเภอดงหลวง จังหวัดพิจิตร จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ทั้ง 7 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 1 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	สถิติที่ใช้	ค่าสถิติ	Sig.
เพศ	t-test	51-551	0.000*
อายุ	F-test	1.015	0.469
สถานภาพ	F-test	1.721	0.084
อาชีพ	F-test	1.457	0.168
รายได้เฉลี่ย	F-test	0.941	0.541

* $p < .05$

ตารางที่ 2 ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในเขตพื้นที่ ตำบลกระโสม อำเภอดงหลวง จังหวัดพิจิตร

การตัดสินใจซื้อซ้ำ	b	Std. Error	B	t	Sig.
ค่าคงที่	-0.339	0.272		-1.247	0.218
ด้านคุณภาพของงาน	1.111	0.078	0.893	14.184	0.000*
ด้านปริมาณของงาน	1.242	0.082	0.905	15.192	0.000*
ด้านระยะเวลา	-0.198	0.185	-0.197	-1.068	.291

R =.924 R Square = 0.854 Adjusted R Square = 0.851 S. E. E = 0.320 F = 17.269 P = 0.000*

* $p < .05$

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) : กรณีศึกษา ตำบลกระโสม อำเภอดงหลวง จังหวัดพิจิตร สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในเขตพื้นที่ ตำบลกระโสม อำเภอดงหลวง จังหวัดพิจิตร ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้าน เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้ แตกต่างกัน จะมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุข ที่แตกต่างกัน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สลิลทิพย์ ไพบุลย์สิทธิวงศ์ (2566) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของอาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้านพื้นที่อำเภอรอยต่อเขตชายแดนจังหวัดสระแก้ว ผลทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยด้านเพศ มีความแตกต่างกัน เนื่องจากว่า ด้านเพศนั้น มีความแตกต่างกันในเรื่องของด้านความคิดและการทำงานส่วนอายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้เฉลี่ย ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นิยม สุนทร (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตการทำงานและความผูกพันต่อองค์กรสาธารณสุขของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดน่าน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ ด้านอายุ ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ด้านอาชีพ และสถานภาพ ที่แตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐานไม่มีความแตกต่างกัน อย่างระดับนัยสำคัญ 0.05 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรสาธารณสุขของ อสม.จังหวัดน่าน ทั้งภาพรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในเขตพื้นที่ ตำบลกระโสม อำเภอดงหลวง จังหวัดพิจิตร พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยภาพรวมด้านคุณภาพของงาน ด้านปริมาณของงาน ด้านระยะเวลา อย่างมีระดับนัยสำคัญที่ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งมีความ

สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิระดา เสือมาก (2566) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในพื้นที่เทศบาลตำบลวิชิต อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต พบว่า ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ด้านคุณภาพของงาน ด้านปริมาณของงาน และด้านระยะเวลา ($r = 0.405$) มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากผลวิจัยควรดำเนินการเพื่อเพิ่มแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้กับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และให้การสนับสนุนทางสังคมอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

จากผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) : กรณีศึกษา ตำบลกระโสม อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพังงา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

- 1) ควรส่งเสริมการรับรู้บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ เพื่อให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านได้พัฒนาศักยภาพและยกระดับให้เป็น อสม. 4.0 และให้สามารถเพิ่มความรอบรู้ด้านสุขภาพมากขึ้น
- 2) ควรเสริมสร้าง และสนับสนุนให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน สร้างเวทีการแสดงศักยภาพ มีการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านได้พัฒนาศักยภาพและยกระดับให้เป็น อสม. 4.0 และให้สามารถเพิ่มความรอบรู้ด้านสุขภาพมากขึ้น
- 3) ควรส่งเสริมการสนับสนุนทางสังคมโดยมีการยกย่อง ชมเชย และเกิดกิจกรรมเสริมขวัญกำลังใจ สร้างความร่วมมือในชุมชน และได้รับการส่งเสริมด้านวัสดุ อุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้สามารถเพิ่มความรอบรู้ด้านสุขภาพมากขึ้น
- 4) ควรส่งเสริมรายได้ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมพัฒนารายได้ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเพื่อให้สามารถเข้าถึงช่องทางการเพิ่มความรอบรู้ด้านสุขภาพ เช่น การเข้าถึงสมาร์ทโฟน และเทคโนโลยี

ข้อเสนอแนะของการงานวิจัยในครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) โดยใช้วิธีระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติม ตามบริบทของพื้นที่เช่น ตำบล หรือเขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
- 2) ควรศึกษาวิธีการจัดการความเครียดของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในอำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพังงา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (2566). จำนวน อสม. ตำบลกระโสม อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพังงา. สืบค้นจาก <https://www.moph.go.th/>.
- เจษฎา ภาติ. (2566). ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอน้ำแก่ง จังหวัดศรีสะเกษ. วารสารการจัดการและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 10(2), 135-151.
- จิตติมา อัครธิพิงศ์. (2566). การพัฒนาองค์กรด้วยเป้าหมายหลักของการบริหารการเปลี่ยนแปลง กรณีศึกษา บริษัทเอกชนแห่งหนึ่งในนิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา. วารสารวิจัยรำไพพรรณี, 17(1), 99-109.
- ณัฐกร มั่นจิตต. (2563). แรงจูงใจของแรงงานไทยที่ต้องการไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีอย่างถูกกฎหมาย. วารสารการบริหารและการจัดการ, 10(2), 14-27.
- นิยม สุนทร. (2562). คุณภาพชีวิตการทำงานและความผูกพันต่อองค์กรสาธารณสุขของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดน่าน. สืบค้นจาก file:///C:/Users/User/Downloads/1_%.pdf.

- วิระดา เสือมาก. (2566). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในพื้นที่เทศบาลตำบลวิชัย อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต. วารสารสาธารณสุขและสุขภาพศึกษา, 3(2), 14-31.
- ศุภานัน พงมตาล. (2562). แรงจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจสมัครเข้าทำงานที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. กองบริหารงานบุคคล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์. (2559). แผนยุทธศาสตร์ พ.ศ.2560-2579. สืบค้นจาก <https://tpso.go.th/home>.
- อรรถชัย ฤทธิบาล. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานสำนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- อัครเดช ไม้งจันทร์. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานกลุ่มอุตสาหกรรมติดตั้งเครื่องจักรสายการผลิตในจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

Data Availability Statement: The raw data supporting the conclusions of this article will be made available by the authors, without undue reservation.

Conflicts of Interest: The authors declare that the research was conducted in the absence of any commercial or financial relationships that could be construed as a potential conflict of interest.

Publisher's Note: All claims expressed in this article are solely those of the authors and do not necessarily represent those of their affiliated organizations, or those of the publisher, the editors and the reviewers. Any product that may be evaluated in this article, or claim that may be made by its manufacturer, is not guaranteed or endorsed by the publisher.

Copyright: © 2024 by the authors. This is a fully open-access article distributed under the terms of the Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0).